



EUROOPA KOMISJON

PÕLLUMAJANDUSE JA MAAELU ARENGU PEADIREKTORAAT

Direktoraat B. Mitmepoolsed suhted, kvaliteedipoliitika

B.5. Müügiesitamine

Brüssel, 7.7.2016

DDG1.B5/MJ/db D(2016)3210777

KONKURENTSIMENETLUSE JUHEND

Käesoleva märgukirja eesmärk on anda suuniseid, kuidas kohaldada konkursimenetlust lihtprogrammide rakendusametuste valimiseks. See on adresseeritud eraõiguslikele organisatsioonidele, kes tegutsevad taotlejana/toetusesaajana. Ühtlasi on märgukirja eesmärk selgitada liikmesriikide pädevatele teenistustele seda, mida konkursimenetlusest oodatakse.

KONTEKST

Alusaktiga¹ on komisjonile antud õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte, et sätestada konkursimenetluse tingimused rakendusametuste valimiseks.

Delegeeritud õigusakti² artikli 2 lõikega 1 on nõutud, et programme esitavad organisatsioonid peavad valima parima hinna ja kvaliteedi suhte tagavad lihtprogrammide rakendusametused, kellel puudub igasugune huvide konflikt.

Rakendusmääruse³ kohaselt peavad liikmesriigid enne programme esitavate valitud organisatsioonidega lepingu sõlmimist kontrollima, et rakendusametused on valitud kooskõlas delegeeritud määruse artiklis 2 sätestatud konkursimenetlusega.

Käesolevas juhendis ei käsitleta juhtumeid, kui programmi esitav organisatsioon on avalik-õiguslik isik direktiivi 2014/24/EL (või direktiivi 2004/18/EÜ) tähenduses. Delegeeritud õigusakti artikli 2 lõikega 2 on ette nähtud, et selline programmi esitav organisatsioon peab valima lihtprogrammide rakendusametused vastavalt riiklikele õigusaktidele, millega nimetatud direktiiv üle võeti.

Lisaks sellele tuleb kohaldada toetuslepingus⁴ sätestatud tingimusi. Toetuslepingu artikli 10 kohaselt peavad olema täidetud kaks järgmist tingimust: parim hinna ja kvaliteedi suhe (või, kui see on asjakohane, siis madalaim hind) ja huvide konflikti vältimine. Need

¹ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014R1144&from=ET>, artikli 13 lõige 1

² <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32015R1829&from=EN>

³ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:32015R1831&from=ET>, artikli 10 lõige 3 ja artikkel 18

⁴ H2020 AGA – Toetuslepingu näidis, selgitustega: V2.1 – 30. oktoober 2015 Toetuslepingu üldine näidis, http://ec.europa.eu/research/participants/data/ref/h2020/grants_manual/amga/h2020-amga_en.pdf

tingimused peavad olema täidetud ka siis, kui toetusesaaja ostab kaupu, töid ja teenuseid (vt toetuslepingu artikkel 9).

1. PARIM HINNA JA KVALITEEDI SUHE

Toetuslepingu üldises näidises H2020⁵ esitatud selgituste kohaselt peavad toetusesaajate allhankelepingud põhinema pakutud teenuse ja kvaliteedi osas parima hinna ja kvaliteedi suhtel. Parima hinna ja kvaliteedi suhte puhul on peamine näitaja hind (koos selliste kvaliteedikriteeriumitega nagu tehniline kvaliteet jne), kuid samas ei ole vaja valida automaatselt kõige madalama hinnaga pakkumist. Selleks et parima hinna ja kvaliteedi suhet kõige paremini analüüsida, peavad mõiste „kvaliteet“ määratlemise kriteeriumid olema selged ja vastavuses allhankelepingu alusel tehtava tegevuse eesmärkidega.

Parima hinna ja kvaliteedi suhte korral ei ole vaja teostada konkurentsipõhist valikumenetlust iga juhtumi puhul. Kui toetusesaaja ei taotlenud mitut pakkumust, tuleb näidata, kuidas on parim hinna ja kvaliteedi suhe tagatud⁶.

2. HUVIDE KONFLIKT

Toetusesaaja peab võtma kõik meetmed, mis aitavad ennetada olukorda, kus programmi erapooletut ja objektiivset rakendamist võiksid ohustada majanduslike, poliitiliste või rahvuslike huvide või perekonna- või emotsionaalsete sidemetega seotud põhjused või muud põhjused, mis tulenevad ühistest huvidest (edaspidi „huvide konflikt“).

Toetuslepingu artiklis 20 käsitletakse huvide konflikti. Selgitustega H2020⁷ sisaldab huvide konflikti kohta järgmisi selgitusi ja näiteid.

Toetusesaajad (ja nendega seotud kolmandad isikud) peavad tagama meetme erapooletu ja objektiivse rakendamise, nagu on kirjeldatud toetuslepingus. Nad peavad andma oma parima huvide konflikti vältimiseks.

Huvide konflikt esineb, kui **ühised huvid**:

- mõjutasid lepingu/allhankelepingu valiku/sõlmimise menetlust;
- mõjutasid lepingu/allhankelepingu hinda ja see ei ole vastavuses turuhinnaga või
- mõjutasid tegevuse teostamist, mida mõõdeti vastavalt asjakohastele kvaliteedistandarditele.

Need huvid võivad olla:

- **majanduslikud huvid** (nt seotud äriühingutega sõlmitud põhjendamatud ja soodsamad lepingud või allhankelepingud (mis ei põhine parimal hinna ja kvaliteedi suhtel, tehnilistel eelistel jne))

⁵ H2020 AGA – Toetuslepingu näidis, selgitustega: V2.1 – 30. oktoober 2015 Toetuslepingu üldine näidis, http://ec.europa.eu/research/participants/data/ref/h2020/grants_manual/amga/h2020-amga_en.pdf, lk 131.

⁶ MÄRGUKIRI PÕLLUMAJANDUSTURGUDE ÜHISE KORRALDUSE KOMITEE LIIKMETELE – MÜÜGIEDENDUS, Ares(2016)438327 – 27.1.2016

⁷ H2020 AGA – Toetuslepingu näidis, selgitustega: V2.1 – 30. oktoober 2015 Toetuslepingu üldine näidis, http://ec.europa.eu/research/participants/data/ref/h2020/grants_manual/amga/h2020-amga_en.pdf, lk 239–240.

Näited:

Toetusesaaja sõlmib turuhinnast kõrgema hinnaga allhankelepingu teise juriidilise isikuga, kuna omab selle juriidilise isiku aktsiaid või tal on selles majanduslikke huvisid.

Ülikool sõlmib allhankelepingu konsultatsioonifirmaga, mille omanikuks on professor, kes on osaliselt nende tööde teostaja, milles ülikool osaleb.

Ülikool sõlmib soodsama alltöövõtulepingu oma võrsefirmaga: lepingu aluseks ei ole parim hinna ja kvaliteedi suhe (st hind on kõrgem kui sama liiki teenuse üldine turuhind).

- **poliitilised või rahvuslikud huvid** (nt toetusesaaja või kolmas isik valitakse välja või teadusuuringuga seotud otsus võetakse vastu lähtuvalt poliitilistest kavatsustest, seostest või rahvuslikest huvidest)

Näide: Tegevust tutvustava koha valik tehakse rahvuslikest huvidest, mitte kohast endast lähtuvalt. H2020 AGA – Toetuslepingu näidis, selgitustega: V2.1 – 30. oktoober 2015 Toetuslepingu üldine näidis

- **perekonna- või emotsionaalsete sidemetega seotud põhjused** (nt lepingud või alltöövõtulepingud sõlmitakse oma perekonnaliikmetega nende kasu huvides)

Näide: Toetust saavas ettevõttes töötab mees, kes sõlmib alltöövõtulepingu oma naisele kuuluva VKEga.

- **muud ühised huvid**

Näited:

Kui toetusesaaja või kolmas isik osaleb meetmes mitte oma tehnilise võimekuse ja objektiivsete omaduste tõttu, vaid seetõttu, et ta on lähedalt seotud kellegi teisega, kes samas meetmes osaleb, ning see mõjutab meetme rakendamist.

Kui meetmega seotud otsused tehakse mitte objektiivsete ja erapooletute kriteeriumide, vaid ühiste huvide alusel.

Kui omavahel tihedalt seotud üksused loovad ametialase suhte, et osaleda meetmes muude huvide eesmärgil ja selle tulemusena on ohus (või seatakse ohtu) rakendamise kvaliteet.

Kui on olemas **huvide konflikt (või selle oht)**, peab toetusesaaja **teavitama** komisjoni/ametit (elektroonilise teabevahetussüsteemi kaudu (vt artikkel 52), et oleks võimalik astuda samme olukorra lahendamiseks või selle vältimiseks.

Selle tulemusena võib komisjon/amet kehtestada teatavad meetmed.

Need näited ei ole küll ammendavad, kuid pakuvad liikmesriikidele piisavalt alust oma suuniste väljatöötamiseks.

KONKURENTSIMENETLUSE SUUNISED

Delegeeritud õigusakt võimaldab teatavat paindlikkust selles osas, kuidas võimalikud toetusesaajad võiksid korraldada konkurentsimenetluse rakendusasutuste valimiseks, tingimusel et need kaks käesolevas õigusaktis sätestatud tingimust on täidetud.

Siiski on alusaktis esitatud nõue teostada igal juhul konkurentsimenetlus, olenemata sellest, kas programmi esitav organisatsioon on eraõiguslik või avalik-õiguslik. Avalik-õiguslike organisatsioonide suhtes kehtivad siseriiklikud eeskirjad, millega on üle võetud riigihangete direktiiv (mis põhimõtteliselt tagab vastavuse konkursimenetluse põhimõtetega); siiski ei kohaldata neid eeskirju eraõiguslikele organisatsioonidele.

Arvestades, et müügieendusprogrammide rakendamine ei piirdu ainult programmi piiratud osaga, kasutatakse allhankelepinguteks tavaliselt väga olulisi ELi toetuste summasid.

Eespool öeldut silmas pidades ning selleks, et tagada läbipaistvus ja ettevõtjate võrdne kohtlemine ning adekvaatne juhtimine ja kontroll, on asjakohane, et liikmesriigid kehtestaksid konkursimenetluse, milles sätestatakse kriteeriumid, mida avalik-õiguslikud organisatsioonid peaksid järgima.

Konkursimenetluse kriteeriumite kehtestamisel tuleks arvestada, et menetluse kaalukus ja keerukus oleks vastavuses selle majandusliku tähtsusega ning et samal ajal oleks tagatud ELi lepingu aluspõhimõtted: mittediskrimineerimine, võrdne kohtlemine ning samuti täiesti läbipaistvad valiku- ja pakkumuste hindamise kriteeriumid. See eeldab vähemalt järgmist:

- hanketeade avaldatakse ja kuulutatakse nõuetekohaselt välja;
- pakkumuste vastuvõtmiseks on piisavalt aega;
- pakkumusi hinnatakse objektiivselt ja mittediskrimineerivalt;
- hinnatakse võimalikku huvide konflikti.

Osutatud on finantsmääruse⁸ V jaotise sätetele.

Madala maksumusega **lepingute** puhul võib kasutada väljakuulutamiseta läbirääkimistega hankemenetlust, mille käigus konsulteeritakse vähemalt kolme taotlejaga, samuti võib kasutada muud alternatiivset meetodit, mis tagab, et parim hinna ja kvaliteedi suhe on tegelikult saavutatud.

Kui toetusesaajal on rakendusasutusega kehtiv **raamleping**, võib seda kasutada, kui tingimusi (parim hinna ja kvaliteedi suhe ning huvide konflikti puudumine) on järgitud lepingu sõlmimise ajal⁹.

Vastavuse kontrolli menetluse raames võib teostada kontrolli konkurentsimenetluse tagamiseks vajalike riiklike eeskirjade olemasolu üle.

⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2012. aasta määrus (EL, Euratom) nr 966/2012, mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantseeskirju ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ, Euratom) nr 1605/2002 (ELT L 298, 26.10.2012, lk 1). Euroopa Liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantseeskirju käsitleva määruse ja selle kohaldamise eeskirjade kokkuvõtlik ülevaade http://ec.europa.eu/budget/biblio/publications/publications_en.cfm

⁹ **Küsimused ja vastused** http://ec.europa.eu/agriculture/promotion/policy-post-2015/qa_en.pdf (Ares(2016)1196729 – 9.3.2016)